

V Bruseli 2. júla 2019
(OR. en)

10745/19
ADD 1

LIMITE

ENER 397
WTO 190
FDI 20

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	9305/19 + ADD 1
Predmet:	Smernice na rokovania o modernizácii Zmluvy o energetickej charte – prijatie

Príloha obsahuje smernice na rokovania k uvedenému rozhodnutiu Rady v znení uvedenom v dokumente 10745/19.

SMERNICE NA ROKOVANIA O MODERNIZÁCII ZMLUVY O ENERGETICKEJ CHARTE

V súvislosti s postupom rokovaní:

Úniu bude počas celých rokovaní zastupovať Komisia. V súlade so zásadami lojálnej spolupráce a jednoty v zastupovaní navonok, ako sú stanovené v zmluvách, budú Únia a členské štáty Únie zúčastňujúce sa na rokovaniach navzájom plne koordinovať svoje pozície a počas celých rokovaní konať na ich základe.

Týmito smernicami nie je dotknuté rozdelenie právomocí medzi Úniou a členskými štátmi, ako sa ustanovuje v zmluvách.

Členské štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Zmluvy o energetickej charte, uplatňujú svoje hlasovacie práva a vyjadrujú sa v súlade s týmito smernicami a vopred dohodnutými pozíciami EÚ.

V súvislosti s predmetom rokovaní:

A. CHARAKTER A ROZSAH PÔSOBNOSTI DOHODY

Cieľom rokovaní je modernizovať ustanovenia Zmluvy o energetickej charte, ktorú jej signatári (vrátane Európskej únie (EÚ) a jej členských štátov¹) podpísali 17. decembra 1994 v Lisabone, a dosiahnuť dohodu, na základe ktorej sa vytvorí modernizovaná Zmluva o energetickej charte.

Počas ministerskej konferencie Zmluvy o energetickej charte v novembri 2018 sa zmluvné strany Zmluvy o energetickej charte dohodli na zozname položiek určených na modernizáciu².

¹ Taliansko 1. januára 2016 od Zmluvy o energetickej charte odstúpilo.

² https://energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/CCDECS/2018/CCDEC201818_-_STR_Modernisation_of_the_Energy_Charter_Treaty.pdf

B. NAVRHOVANÝ OBSAH DOHODY

Všeobecné zásady a ciele

Cieľom modernizovanej Zmluvy o energetickej charte by malo byť udržateľným spôsobom uľahčiť investície v energetickom sektore medzi zmluvnými stranami Zmluvy o energetickej charte vytvorením uceleného a aktuálneho právne záväzného rámca, ktorým sa zabezpečí právna istota a vysoká úroveň ochrany investícií.

Modernizovaná Zmluva o energetickej charte by mala byť zameraná na vytvorenie jasných pravidiel týkajúcich sa širokého spektra otázok súvisiacich s investíciami. To zase umožní zmluvným stranám Zmluvy o energetickej charte posilniť svoje inštitucionálne kapacity, verejné politiky a legislatívne rámce v energetickom sektore.

V modernizovanej Zmluve o energetickej charte by sa malo objasniť, že EÚ môže od účastníkov trhu z tretích krajín, ktorí pôsobia na vnútornom trhu, požadovať, aby dodržiavali platné právne predpisy Únie a členských štátov vrátane tých, ktoré sa týkajú politiky v oblasti životného prostredia a bezpečnosti.

V modernizovanej Zmluve o energetickej charte by sa tiež mali zohľadňovať ciele v oblasti zmeny klímy a prechodu na čistú energiu a malo by sa ňou prispievať k dosiahnutiu cieľov Parížskej dohody.

Ochrana investícií

Výsledkom rokovaní by malo byť zosúladenie ustanovení Zmluvy o energetickej charte o ochrane investícií s modernými normami nedávno uzavretých dohôd EÚ a jej členských štátov a prispôbenie Zmluvy o energetickej charte novým politickým a hospodárskym globálnym zmenám (a to aj v energetickom sektore).

Normy ochrany investícií podľa modernizovanej Zmluvy o energetickej charte by sa mali aj naďalej zameriavať na vysokú úroveň ochrany investícií, pričom ustanovenia by mali poskytovať právnu istotu pre investorov a investície zmluvných strán na trhu druhej strany.

V modernizovanej Zmluve o energetickej charte by mali byť uvedené jasné vymedzenia investícií a investorov, na ktorých sa zmluva vzťahuje. Vo vymedzení investora by sa mali výslovne vylúčiť investori a podniky, ktoré vo svojej krajine pôvodu nevykonávajú podstatnú podnikateľskú činnosť, s cieľom objasniť, že schránkové spoločnosti nemôžu predkladať spory podľa Zmluvy o energetickej charte.

V modernizovanej zmluve o energetickej charte by sa malo výslovne potvrdiť právo jej zmluvných strán prijímať opatrenia na dosiahnutie legitímnych cieľov verejnej politiky, ako je napríklad ochrana zdravia, bezpečnosti, životného prostredia alebo verejnej morálky, sociálna ochrana alebo ochrana spotrebiteľa („právo na reguláciu“). V súlade s reformovaným prístupom EÚ k ochrane investícií by sa malo objasniť, že ustanovenia o ochrane investícií sa nemôžu vykladať ako záväzok zmluvných strán nevykonávať zmeny svojich právnych predpisov, a to aj v prípade, ak by sa také zmeny mali vykonať spôsobom, ktorý by mohol negatívne ovplyvniť očakávania investora týkajúce sa ziskov. Zmluva by mala obsahovať ustanovenia o štátnej pomoci v súlade s existujúcimi dohodami EÚ.

Modernizovaná Zmluva o energetickej charte by mala obsahovať primerané normy ochrany investorov a investícií v súlade s právnymi predpismi EÚ a s reformovaným prístupom EÚ k ochrane investícií, a to najmä (neúplný zoznam):

- ustanovenie o zaobchádzaní podľa doložky najvyšších výhod, ktoré sa podľa Zmluvy o energetickej charte vzťahuje aj na národné zaobchádzanie,
- spravodlivé a rovnocenné zaobchádzanie a úplná ochrana a bezpečnosť („stála ochrana a bezpečnosť“), ktoré sú náležite vymedzené na účely výkladu,
- vyvlastnenie, zahŕňajúce priame a nepriame vyvlastnenie, náležite vymedzené s cieľom objasniť povahu nepriameho vyvlastnenia,
- zastrešujúca doložka: objasnenie rozsahu pôsobnosti zastrešujúcej doložky, ktorá zahŕňa „osobitné“ alebo „písomné“ záväzky a vzťahuje sa len na porušenia zmluvných záväzkov, ku ktorým dochádza pri výkone verejnej moci,

- prevody: umožnenie bezplatných prevodov v súvislosti s investíciami, spolu s primeranými výnimkami a zárukami pre prípad finančných ťažkostí alebo kríz, ako aj
- odopretie výhod: umožnenie odopierajúcej zmluvnej strane prijať alebo naďalej vykonávať opatrenia, ktoré sa týkajú zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti (vrátane ochrany ľudských práv) a prostredníctvom ktorých sa zakazujú transakcie s dotknutým investorom alebo súvisiace investície.

EÚ sa bude zaoberať témami urovnávania sporov, ktoré sa uviedli v zozname položiek určených na modernizáciu (neopodstatnené nároky, transparentnosť, zábezpeka na trovy konania, oceňovanie škôd a financovanie treťou stranou) v súlade s prístupom EÚ uvedeným v jej dohodách o ochrane investícií a pozíciou, ktorú EÚ prijala v rámci pracovnej skupiny III Komisie OSN pre medzinárodné obchodné právo (UNCITRAL WG III) a Medzinárodného centra pre riešenie investičných sporov (ICSID), s cieľom zabezpečiť, aby sa tento prístup premietol do modernizovanej Zmluvy o energetickej charte.

V každom prípade by sa EÚ mala snažiť zabezpečiť, aby sa na Zmluvu o energetickej charte uplatňovali prebiehajúce mnohostranné reformy urovnávania sporov medzi investorom a štátom, ako napríklad reformy v rámci UNCITRAL WG III a ICSID. To zahŕňa aj snahu zabezpečiť, aby sa na Zmluvu o energetickej charte uplatňoval budúci mnohostranný investičný súd.

Európska únia sa môže zúčastňovať na rokovaníach o všetkých témach, ktoré sa týkajú zoznamu položiek určených na modernizáciu, v súlade s týmito smernicami na rokovanie a prístupom EÚ uvedeným v jej dohodách o ochrane investícií. Tiež zabezpečí, aby každé pravidlo alebo záväzok, na ktorom sa Európska únia dohodne, boli v súlade s právnym rámcom EÚ.

Udržateľný rozvoj a sociálna zodpovednosť podnikov

V súlade s Parížskou dohodou a nedávno uzavretými dohodami a pozíciami EÚ v prebiehajúcich rokovaníach by modernizovaná Zmluva o energetickej charte mala zahŕňať ustanovenia o udržateľnom rozvoji vrátane ustanovení o zmene klímy a o prechode na čistú energiu. Mala by takisto prispievať k podpore ľudských práv a medzinárodných pracovných noriem, a to aj prostredníctvom ustanovení o transparentnosti a sociálnej zodpovednosti podnikov/zodpovednom obchodnom správaní.

Organizácia regionálnej hospodárskej integrácie

EÚ v rámci modernizácie Zmluvy o energetickej charte nepodporuje zmenu ustanovenia o organizácii regionálnej hospodárskej integrácie. Ak by sa však rokovania vzťahovali aj na ustanovenie o organizácii regionálnej hospodárskej integrácie, EÚ by mala zabezpečiť, aby cieľom ustanovenia v rámci modernizovanej Zmluvy o energetickej charte bolo aj naďalej zaistiť, že žiadne ustanovenia Zmluvy o energetickej charte by sa nemali vykladať tak, že by sa ktorejkoľvek zmluvnej strane Zmluvy o energetickej charte, ktorá je zmluvnou stranou dohody o hospodárskej integrácii, ukladala povinnosť poskytnúť inej zmluvnej strane Zmluvy o energetickej charte, ktorá nie je zmluvnou stranou dohody o hospodárskej integrácii, akékoľvek preferenčné zaobchádzanie uplatniteľné medzi zmluvnými stranami uvedenej dohody o hospodárskej integrácii.

Predinvestičná činnosť

EÚ nepodporuje zahrnutie predinvestičnej činnosti do modernizácie Zmluvy o energetickej charte, ktorá by sa mala zamerať na ustanovenia o ochrane investícií. Ak by sa však rokovania týkali aj predinvestičnej činnosti, EÚ by sa mala postaviť proti tomu, aby sa na predinvestičnú činnosť vzťahovalo urovnávanie sporov.

Tranzit

Ustanovenia kapitoly o tranzite by sa mali upresniť s cieľom lepšie zohľadniť požiadavky integrovaných trhov s energiou, pokiaľ ide o prístupové práva tretích strán, ktoré platia v EÚ.

Pokiaľ ide o plyn, malo by z nej jasne vyplývať, že pojem „tranzit“ v Zmluve o energetickej charte nie je v rozpore so zásadou otvoreného prístupu a neobmedzenej výmeny plynu bez územných obmedzení, pričom obchod s energiou sa zakladá na virtuálnych tokoch a nie na výmene hmotných molekúl, ako sa uplatňuje v EÚ. Akékoľvek pravidlo alebo záväzok, na ktorom sa dohodla Európska únia, by mali byť v súlade s právnym rámcom EÚ a medzinárodnými záväzkami EÚ, najmä v súvislosti s prístupom tretích strán a poplatkami za používanie infraštruktúry.

Vymedzenie „charty“

Vymedzenie je relevantné pre niekoľko kľúčových ustanovení Zmluvy o energetickej charte. V roku 2015 bola prijatá Medzinárodná energetická charta s cieľom aktualizovať pôvodnú Európsku energetickú chartu z roku 1991. Zmluvné strany Zmluvy o energetickej charte sa nedokázali dohodnúť na tom, či by sa odkaz na chartu v Zmluve o energetickej charte mal chápať tak, že sa ním odkazuje aj na Medzinárodnú energetickú chartu. EÚ s takýmto výkladom súhlasila. Modernizovaná Zmluva o energetickej charte by preto mala do vymedzenia „charty“ zahrnúť aj Medzinárodnú energetickú chartu z roku 2015.

Vymedzenie „hospodárskej činnosti v energetickom sektore“

Investície, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o energetickej charte, musia súvisieť s „hospodárskou činnosťou v energetickom sektore“. Takáto hospodárska činnosť je spojená s produktmi a materiálmi, ktoré súvisia predovšetkým s fosílnymi palivami (uvedené v prílohe EMI Zmluvy o energetickej charte). Uvedené vymedzenie sa nesmie vzťahovať na nové trendy v oblasti investícií, najmä pokiaľ ide o energiu z obnoviteľných zdrojov, ani na nástroje energetickej efektívnosti a prebiehajúcu digitalizáciu energetického sektora. Modernizovaná Zmluva o energetickej charte by preto mala obsahovať vymedzenie „hospodárskej činnosti v energetickom sektore“, ktoré by umožnilo riešiť výzvy a príležitosti spojené s prechodom na bezpečný a udržateľný nízkouhlíkový a digitálnejší systém viac zameraný na spotrebiteľa.

Vypustenie zastaraných ustanovení

Sekretariát Zmluvy o energetickej charte požiadal o to, aby sa v rámci modernizačného procesu riešila otázka zastaraných ustanovení Zmluvy o energetickej charte. Hoci nejde o prioritu EÚ, vypustenie zastaraných ustanovení by mohlo zvýšiť zrozumiteľnosť Zmluvy o energetickej charte, a preto by sa mohlo zvažiť.